

Opgave 1 De multiculturele samenleving

tekst 1

Vaders wil is wet, hoe dan ook

Marokkaanse meisjes

.....

George Marlet

UTRECHT – Marokkaanse meisjes in Nederland zijn steeds beter opgeleid en maken carrière. Maar als het om de partnerkeuze gaat, is vaders wil nog altijd
5 wet.
'Het hebben van een vriendje wordt nog steeds niet geaccepteerd.' Voor meisjes van 15, 16, 17 jaar levert dat problemen op. 'Dan moet je alles stiekem en geheimzinnig doen,
10 met smoesjes over schoolfeesten en vriendinnen,' vertelt Yildiz (26) uit eigen ervaring en waarneming.
Het gezag van de vader is in de Marokkaanse traditie onaantastbaar als het gaat om de
15 partnerkeuze. 'Een eigen keuze maken, zelf met een jongen thuis komen, dat is bij de eerste generatie Marokkanen niet aan de orde. Je kunt het als meisje niet maken om
zelf een man te versieren en te zeggen: met
20 hem ga ik trouwen,' zegt Halim el Madkouri, kenner van de Marokkaanse gemeenschap. Hij hoort vaders de laatste tijd wel vaker

zeggen dat ze hun dochters meer vrijheid geven, maar in de praktijk heeft hij – in elk
25 geval formeel – het laatste woord wie de juiste man voor zijn dochter is. El Madkouri: 'Meisjes weten de regels soms slim te omzeilen. Ze houden rekening met de traditie en vragen hun vriendje om bij vader langs te gaan.'
30 Dat steeds meer Marokkaanse meisjes hogere opleidingen volgen en in dito functies terecht komen, heeft volgens Yildiz geen merkbare invloed op de verhoudingen binnen
35 het gezin. 'Een afwijkende keus maken betekent breken met je ouders, je achtergrond, de hele gemeenschap. Daar schrikken de meeste meisjes voor terug. Een
40 traditionele keus roept in elk geval minder strijd op. Ik was zelf jarenlang het *enfant terrible* van de familie door te willen studeren en werken maar sinds ik getrouwd ben, is alles weer koek en ei.'

bron: *Trouw van 1 september 1999*

De drie Turkse musketiersters uit Deventer

door Harm Ede Botje

Drie Turkse moeders in Deventer willen dat hun kinderen het ver brengen in het leven. Dat lukt niet op een basisschool met alleen Turkse leerlingen, zoals de Kameleon, vinden ze. Ze kwamen in opstand en boekten succes. Hun kinderen zitten nu op gemengde scholen. Maar de kwestie rond de Kameleon staat niet op zichzelf.

(...)

'De drie musketiers,' noemen de drie Turkse vrouwen uit de Rivierenwijk in Deventer zich voor de grap. Afgelopen zomer veroorzaakten zij een kleine revolutie in onderwijsland. Voor de eerste keer in de geschiedenis ging een basisschool dicht nadat de ouders in staking waren gegaan. Hun eis was simpel: ze wilden dat hun Turkse kinderen naar school zouden gaan met Nederlandse kinderen.

(...)

Nederland telt zeshonderd zwarte basisscholen, dat wil zeggen scholen waar het merendeel van de leerlingen van buitenlandse afkomst is, maar verschillende nationaliteiten heeft. Daar is de onderlinge voertaal Nederlands. Zonder dat de beleidsmakers het in de gaten hadden, zitten op meer dan tachtig van die scholen kinderen die dezelfde (niet-Nederlandse) nationaliteit delen, de zogeheten mono-etnische scholen. De kinderen op deze scholen horen de hele dag Turks of Marokkaans om zich heen. De actie van de moeders in Deventer was bedoeld om dit probleem onder de aandacht te brengen én op te lossen.

(...)

In de zomervakantie probeert wethouder Antoin Scholten van Onderwijs de partijen (schoolbestuur en ouders) nader tot elkaar te brengen, maar zonder resultaat. Uit protest gaan de ouders op de eerste dag van het nieuwe schooljaar weer in staking, wat leidt tot een nieuwe golf van publiciteit.

Op 6 september vraagt de wethouder Zeki Arslan van het multicultureel instituut Forum

45 om tussen de partijen te bemiddelen. Arslan is van Turkse afkomst en houdt zich al jaren bezig met het achterstandsbeleid in het onderwijs. Arslan spreekt met de partijen en komt tot de conclusie dat de vertrouwensbreuk totaal is.

50 'Wie stuurt zijn kinderen nu nog naar deze school, die al maanden voorwerp is van publiek debat?' zegt Arslan.

(...)

In het belang van de kinderen adviseert 55 Arslan de school zo snel mogelijk te sluiten. Het schoolbestuur gaat akkoord en vanaf eind oktober zitten de kinderen verspreid over Deventer op school. Ruim vijfenzeventig procent gaat naar een witte school buiten de wijk, elf kinderen kozen voor een overstap naar een zwarte school in de buurt.

(...)

Oud-minister van Onderwijs Jo Ritzen waarschuwde vijf jaar geleden al voor dit soort scholen (mono-etnische scholen). Toch neemt de overheid geen enkele maatregel om het ontstaan ervan te voorkomen. En dat verbaast bemiddelaar Arslan. 'Nederland is een klein en overzichtelijk land. Soms staat 70 een mono-etnische school op nog geen honderd meter afstand van een witte school. Dat moet je toch kunnen tegengaan?'

Natuurlijk, ouders hebben de vrijheid om hun kind op zo'n school te laten zitten of het er juist van af te halen. Maar Arslan pleit 75 ervoor dat de overheid het ontstaan van zulke scholen actief tegengaat. Ze belemmeren de integratie, hoezeer de leerkrachten ook hun best doen om de leerlingen een goede

80 toekomst te geven. Op de Delftwijkschool in Haarlem spelen volgens het *Haarlems Dagblad* vergelijkbare problemen tussen schooldirectie en ouders. Ook andere steden kampen ermee. Arslan voorspelt dat er in de nabije toekomst vaker conflicten zullen 85 ontstaan omdat ouders weigeren hun kinderen acht jaar lang naar een mono-etnische school te sturen. Vooral als ze het gevoel krijgen dat ze met hun kinderen in een getto zitten.

90

bron: *Vrij Nederland* van 18 november 2000

tekst 3

De gemotiveerde werknemer heeft geen kleur

De allochtone werkzoekende komt moeilijk aan de bak. Teveel Limburgse werkgevers zijn behept met vooroordelen. De allochtoon die zijn toekomstige baas even niet aankijkt in het sollicitatiegesprek kan het schudden. Arbeidsvoorziening gaat er wat aan doen.

Door Bernadette Dijk

- 5 GELEEN – Met de allochtoon onder de arm naar het midden- en kleinbedrijf, en voor de deur blijven liggen tot hij een baan heeft gekregen. Dat is de opdracht waarmee Arbeidsvoorziening Limburg twaalf
- 10 consulenten aan de slag heeft gezet. Maar veel ondernemers zijn huiverig om 'een buitenlander' in dienst te nemen. Allochtone werkzoekenden komen daardoor moeilijk aan een baan. „Werkgevers hebben
- 15 vooroordelen, bijvoorbeeld dat deze mensen geen Nederlands spreken, of dat er iets aan hen mankeert,” weet J. Somers die zich bij Arbeidsvoorziening bezighoudt met het
- 20 inschakelen van minderheden in het midden- en kleinbedrijf (MKB). „We proberen vooroordelen weg te halen. Het gaat om werkzoekenden die de taal goed beheersen en ook een opleiding hebben waarmee ze meteen aan de slag kunnen. En vanwege het
- 25 grote personeelstekort zijn gelukkig steeds meer werkgevers bereid deze groep mensen een kans te geven.” Arbeidsvoorziening Limburg hoopt dit jaar duizend allochtone werkzoekenden aan een baan te helpen met
- 30 het minderhedenproject, dat sinds twee weken loopt. (...)

bron: De Limburger van 19 januari 2001

Opgave 1 De multiculturele samenleving

Zie tekst 1 uit het bronnenboekje.

Er zijn twee vormen van sociale mobiliteit.

- 2p 1 Van welke vorm van sociale mobiliteit is sprake in tekst 1?
Licht je antwoord toe.

In tekst 1 herken je een voorbeeld van de cultuur van de Marokkaanse gemeenschap. Tussen dit voorbeeld van Marokkaanse cultuur en de Nederlandse cultuur zijn overeenkomsten en verschillen.

- 5p 2 A Geef op grond van tekst 1 een norm die in beide culturen voorkomt en noem de waarde die ten grondslag ligt aan deze norm.
B Geef op grond van tekst 1 twee normen die verschillend zijn in deze culturen en noem de waarden die ten grondslag liggen aan deze twee normen.

De beeldvorming over Marokkaanse jongens is negatief in tegenstelling tot die over Marokkaanse meisjes. Uit onderzoek blijkt dat een deel van de Marokkaanse jongens zich schuldig maakt aan criminaliteit. Marokkaanse meisjes maken zich nauwelijks schuldig aan crimineel gedrag.

- 4p 3 Geef met behulp van de bindingstheorie een verklaring waarom Marokkaanse meisjes zich niet of nauwelijks aan criminaliteit schuldig maken en relatief veel Marokkaanse jongens wel.
Ga in je uitleg uit van een verschil in de sociale positie van Marokkaanse meisjes en van Marokkaanse jongens.

- 2p 4 Noem een motief om te emigreren dat speelde bij de eerste generatie Marokkanen en noem een reden waarom deze generatie zich in Nederland mocht vestigen.

Zie tekst 2 uit het bronnenboekje.

Om het probleem van de witte en zwarte scholen of mono-etnische scholen in kaart te brengen, kun je gebruik maken van de benaderingswijzen van maatschappijleer.

- 6p 5 Formuleer twee vragen die passen bij de politiek-juridische benaderingswijze en beantwoord deze vragen aan de hand van de tekst. Je hoeft per vraag maar één antwoord te geven. Geef bij het antwoord een citaat of verwijs naar een passage of gegeven uit de tekst.

In verschillende steden in Nederland, zoals in Deventer, zijn er zogenoemde witte en zwarte of mono-etnische basisscholen ontstaan.

- 2p 6 Past deze ontwikkeling binnen het ideaal van een multiculturele samenleving?
Licht je antwoord toe.

In tekst 3 staan voorbeelden van vooroordelen die werkgevers hebben (regels 14–17).

- 2p 7 Leg uit dat hier sprake is van vooroordelen.

De kansen van de allochtone werkzoekende op werk worden bepaald door factoren die te maken hebben met positieverwerving en met positietoewijzing.

- 2p 8 Met welke belemmerende factoren hebben de allochtone werkzoekenden volgens tekst 3 vooral te maken? Met die van positieverwerving of met die van positietoewijzing?
Licht je antwoord toe en verwijs naar een gegeven uit de tekst.

Eindexamen maatschappijleer havo 2002 - II

In de nota „Immigratie, integratie: een fenomeen van alle tijden” die minister Van Boxtel van Grote-steden en Integratiebeleid in november 1998 in de Tweede Kamer verdedigde, heeft de volgende passage veel discussie losgemaakt:

„De Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling geeft in zijn zojuist verschenen advies (Integratie in perspectief, Den Haag 1998) aan dat het aantal leden van etnische minderheden tussen 1995 en 2015 zich verdubbelt tot ruim 2 miljoen. Het is een onmiskenbaar feit dat Nederland een immigratieland is geworden en dat het zich moet instellen op een steeds groter wordende druk op het integratiebeleid.”

- 2p **9** Noem twee oorzaken van de toename van de aantallen leden van etnische minderheden waardoor je Nederland als immigratieland kunt beschouwen.

De toename van het aantal leden van etnische minderheden roept een aantal maatschappelijke en politieke vraagstukken op. Onder andere 'een steeds groter wordende druk op het integratiebeleid'.

- 2p **10** Tot welke twee andere vraagstukken kan de toename van het aantal nieuwkomers leiden?

De toename van het aantal nieuwkomers biedt volgens velen ook voordelen.

- 2p **11** Noem twee voordelen van de toename van het aantal nieuwkomers voor Nederland.